

Húsvét 6. vasárnapja

1Pt 3,15-18

Jótetteitekért szenvedjetek

¹⁵Urunkat, Krisztust szentül tiszteljétek szívetekben, legyetek mindig készen rá, hogy mindenkinek megfeleljétek, aki csak kérdezi, mi az alapja reményeteknek. ¹⁶De ezt szelíden, tiszteletet tanúsítva és jó lelkiismerettel tegyétek, hogy akik Krisztusban való szép életetekért elhíresztelnek benneteket, a rágalmaikkal szégyenben maradjanak. ¹⁷Jobb ugyanis, hogy ha az Isten úgy akarja, akkor inkább a jótetteitekért szenvedjetek, mintsem gonoszságaitokért. ¹⁸Mert Krisztus is meghalt egyszer a bűnökért, az Igaz a bűnösökért, hogy az Istenhez vezessen minket. A test szerint ugyan megölték, de a lélek szerint életre kelt.

A levél címzettjei már nem a frissen megtért keresztények, hanem az egyházzá szerveződött hívek sokasága, akik átérték a keresztényüldözés különböző formáit. Mivel a kereszténység a Római Birodalomban ebben az időben nem volt az engedélyezett vallások listáján, így adminisztratív okok miatt is üldözhatték őket. Ha feljelentették őket, üldözni kellett illegális összejöveteleiket. Ránk maradt egy jóindulatú római tisztviselőnek, ifj. Pliniusnak (61/63–kb. 113) a levele, melyet valószínűleg Traianus császárnak írt a keresztényekről, miközben tanácsot kért, hogy milyen jogi eljárást kövessen. Ebben a levélben kétségeit fejezi ki, hogy van-e értelme üldözni a keresztényeket, mert a tévedésüket tapasztalta: „Biztosítottak azonban, hogy a bűnük, vagy a tévedésük főként abban állott, hogy meghatározott napokon napkelte előtt össze szoktak gyűlni és Jézusnak, mint Istennek váltakozva éneket zengeni és hogy esküvel kötelezik magukat nem valami bűnre, hanem arra, hogy lopást, rablást, házasságtörést nem követnek el, szavukat nem szegik meg és a rájuk bízott jószágot le nem tagadják.” Ez a levél a századfordulón kelt, és biztosak lehetünk benne, hogy az üldözött keresztény közösségre jellemző adatokat írta le Plinius, hiszen nem állt érdekében dicsérni őket, mert nem volt tagja az egyháznak, de mégis, a jogi eljárások kapcsán ez a kép alakult ki benne.

A keresztény közösség az első századokban megdöbbenette a korrupció és meglehetősen züllött római társadalmat. A legősibb akták is azt tanúsítják, hogy az üldözött keresztények a Plinius által felsorolt tulajdonságokat birtokolták, és mint közösség tágabb társadalmat kísértette a jóra.

Az is figyelemre méltó, hogy a keresztényeket arra kéri a levél szerzője, hogy tanúságtételüket szelíden tegyék (16. v.). Stílusa sokban különbözik a középkor és a reneszánsz korból ismert ostorozó erkölcsi prédikációktól. A hívek és a közösség meglévő értékeire alapoz, és annak megőrzését, gyarapítását szorgalmazza csupán. Egyáltalán nem naiv a szerző, nem ígéri a híveknek, hogy emberi jóssággal és tisztességgel megszabadulhatnak a rágalmaktól és az üldöztetéstől. Inkább azt mondja, ha már szenvednetek kell, akkor „inkább a jótetteitekért szenvedjétek, mintsem gonoszságaitokért” (17. v.). A jó cselekedetek és az erkölcsi tartás alapja nem egy kereskedelmi jellegű alku Istennel, hogy itt a földön mi jók vagyunk és szenvedésünkért a mennyországot fogjuk megkapni, ahol nem lesz többé semmi szenvedés, ez a fizetségért végzett erény. A levél írójának mondandója azonban nem ez, hanem az, hogy az erény jutalma az erény maga. Ennek a garانتálója pedig Jézus Krisztus, aki ugyanezt tette minden fizetség nélkül, minden bűn nélkül a bűnösökért.

Mintha Pál a Kolosszeieknek írt levelének egy mondata csengne vissza „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak a javára” (1,24). Ezt a bölcsességet csak az tudja megérteni, aki már szenvedett mások vétke miatt, akit ez a szenvedés nem keserített meg és aki komolyan hisz abban, hogy a másokért felajánlott szenvedésnek értéke van. Ezt teoretikusan sokkal könnyebb elfogadni mint gyakorlatilag. Mégis ez teszi az egyént és a közösséget igazán kereszténnyé.